

Miljøstyrelsen
Miljøteknologi
Ref. JA/thfog
30. oktober 2009

**BIDRAG TIL SAMLENOTAT FORUD FOR RÅDSMØDE (ALMINDELIGE ANLIG-
GENDER)**

Revideret notat

Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet Det Europæiske økonomiske og sociale udvalg og Regionsudvalget om integrering af bæredygtig udvikling i EU's politikker: 2009-gennemgang af Den Europæisk Strategi for bæredygtig udvikling.
COM(2009) 400 endelig

SAMT

Udkast til Formandskabsrapport om gennemgang af EU's bæredygtighedsstrategi af 23. oktober 2009

Resume

Det Europæiske Råd vedtog i 2001 en strategi for bæredygtig udvikling, som blev revideret i 2006 med fokus på syv nøgle-indsatsområder (klimaforandringer og renere energiformer, bæredygtig transport, bæredygtig produktion og forbrug, forvaltning af naturressourcer, sundhed, social inklusion, demografi og migrationer, global fattigdom).

Kommissionen vedtog den 24. juli en meddelelse om status for implementeringen af bæredygtig udvikling i EU's politikker. Statusrapporten blev fremsendt til delegationerne den 28. juli 2009.

Meddelelsen gør status for fremdriften indenfor de syv prioriterede områder samt nogle tværgående emner. Det er Kommissionens overordnede konstatering, at der på trods af en omfattende og positiv politikudvikling, hvor EU har inddraget målet om bæredygtighed i en lang række politikker og desuden taget føringen internationalt i forhold til kampen mod klimaændringer, forsat ses en ubæredygtig tendens inden for mange områder. Det gælder stigende efterspørgsel på naturressourcer, tilbagegang i biodiversitet, stigende energiforbrug til transport og den fortsatte globale fattigdomsudbredelse.

I modsætning til statusrapporten fra 2007 er implementeringen af EU's bæredygtighedsstrategi i medlemslandene ikke omfattet. Status rapporten peger desuden kun i meget begrænset omfang på kommende udfordringer og behov for handling.

Formandskabet har nedsat en Friends-of-the-Presidency Group (FoP-gruppen), som på indtil videre to møder har forholdt sig til statusrapporten samt konkrete spørgsmål udsendt af formandskabet til nøgleindsatsområderne under strategien. På baggrund af drøftelserne i FoP-gruppen har formandskabet udarbejdet en formandskabsrapport, som blev drøftet i gruppen den 3. november 2009, og som skal danne grundlag for input til Det Europæiske Råds decembertopmøde.

Formandskabet har oplyst, at der er programsat en orienterende politisk drøftelse om bæredygtighedsstrategien på Rådsmødet (almindelige anliggender) den 16-17. november forud for fremsendelse af input til DER's decembertopmøde. Drøftelsen vil ske på baggrund af nogle af formandskabet endnu ikke udsendte spørgsmål, som forventes formuleret på grundlag af formandskabsrapporten.

Det fremgår af bæredygtighedsstrategien, at DER i december hvert andet år (første år var 2007) skal gennemgå fremskridt og prioriteter på grundlag af Kommissionens statusrapport og bidragene fra Rådet samt fastlægge overordnede retningslinjer for politikker, strategier og instrumenter for bæredygtig udvikling, idet der tages hensyn til prioriteterne i Lissabonstrategien for vækst og beskæftigelse.

Statusrapporten og formandskabsrapporten vil ikke i sig selv have økonomiske, erhvervsadministrative konsekvenser eller påvirke beskyttelsesniveauet. I det omfang meddelelsen eller formandskabsrapporten fører til nye direktiver eller ændringer i eksisterende direktiver, kan dette dog få væsentlige statsfinansielle konsekvenser. Meddelelsen og formandskabsrapporten forventes dog ikke at føre til nye forslag til direktiver eller lignende.

1. Status

Rådet har den 28. juli 2009 fremsendt Kommissionens meddelelse om implementeringen af bæredygtig udvikling i EU's politikker til delegationerne.

Statusrapporten bliver udarbejdet på baggrund af Det Europæiske Råds vedtagelse af en ny strategi for bæredygtig udvikling for Europa i juni 2006.

EU's oprindelige strategi for bæredygtig udvikling blev vedtaget på DER's møde i Göteborg i juni 2001, som dermed tilføjede en miljødimension til EU's Lissabonstrategi. I 2002 blev strategien tilføjet en ekstern dimension i form af en række globale politikker og forpligtigelser, som indgik i EU's bidrag til Verdenstopmødet for Bæredygtig Udvikling i Johannesburg. DER

besluttede på Göteborg topmødet, at EU's strategi for bæredygtig udvikling skulle revideres med tiltrædelse af hver ny Kommission. Strategien blev således evalueret og revideret i 2005 og der blev vedtaget en ny strategi på DER's topmøde i juni 2006 og det blev besluttet, at DER senest i 2011 skulle beslutte, hvornår det vil være nødvendigt at foretage en revision af strategien.

Strategien fastsætter, at Kommissionen hvert andet år og første gang i september 2007, skal udarbejde en statusrapport om implementering af bæredygtig udvikling i EU og i medlemsstaterne. Statusrapporten skal indeholde fremtidige prioriteringer og handlinger. Det fremgår samtidig af bæredygtighedsstrategien, at DER i december hvert andet år skal gennemgå fremskridt og prioriteter på grundlag af statusrapporten og bidragene fra Rådet samt fastlægge overordnede retningslinjer for politikker, strategier og instrumenter for bæredygtig udvikling, idet der tages hensyn til prioriteterne i Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse.

Kommissionens statusrapport samt spørgsmål om de forskellige områder under strategien har været drøftet i en Friends of the Presidency gruppe. På baggrund af drøftelserne i gruppen har formandskabet d. 23. oktober 2009 fremsendt et udkast til en formandskabsrapport, som blev drøftet på et møde i gruppen den 3. november 2009. Formandskabsrapporten skal danne grundlag for udarbejdelse af input til DER's møde i december 2009.

Formandskabet har oplyst, at sagen skal forelægges Rådet (almindelige anliggender) den 16.-17. november med henblik på en orienterende politisk drøftelse forud for DER's behandling af bæredygtighedsstrategien på topmødet i december. Drøftelsen vil ske på baggrund af nogle af formandskabet endnu ikke udsendte spørgsmål, som forventes formuleret på grundlag af den nævnte formandskabsrapport.

Europa Parlamentet har ikke behandlet sagen.

Et grundnotat om Kommissionens statusrapport blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. september 2009.

2. Formål og indhold

Kommissionens meddelelse:

Meddelelsen er den anden status efter vedtagelsen af den nye strategi og sidste status fra den nuværende Kommission. Meddelelsen gør status på de syv prioriterede områder, samt nogle tværgående emner og identificerer nye initiativer på EU niveau som skal sikre fremdriften fremover.

Det er Kommissionens overordnede konstatering, at der på trods af en omfattende og positiv politikudvikling, hvor EU har inddraget målet om bæredygtighed i en lang række politikker og desuden taget føringen internationalt i forhold til kampen mod klimaændringer, forsat ses en ubæredygtig tendens inden for mange områder. Det gælder stigende efterspørgsel på naturressourcer, tilbagegang i biodiversitet, stigende energiforbrug til transport og den fortsatte globale fattigdomsudbredelse.

For hvert område gives en overordnet konstatering af fremskridt siden sidste status i 2007 samt en status for politiske og lovgivningsmæssige initiativer på området.

I modsætning til statusrapporten fra 2007, som bl.a. byggede på medlemslandenes indberetninger, er implementeringen af EU's bæredygtighedsstrategi i medlemslandene ikke omfattet af denne rapport. Status rapporten peger kun i meget begrænset omfang på kommende udfordringer og behov for handling.

I forhold til fremtidsperspektiverne for EU's bæredygtighedsstrategi konstaterer Kommissionen, at EU's bæredygtighedsstrategi spiller en central rolle med at fremme det overordnede mål om bæredygtig udvikling, ligesom den er blevet brugt i forbindelse med udviklingen nationale og regionale bæredygtighedsstrategier.

I meddelelsen henvises der til tidligere og igangværende drøftelser blandt forskellige interessenter om nødvendigheden af at have flere overordnede tværgående strategier på EU plan, herunder Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse og bæredygtighedsstrategien. Det er Kommissionens konstatering, at disse strategier supplerer hinanden og at det ikke vil være muligt at sammenlægge dem på grund af deres forskellige funktioner. For at præcisere hvilken rolle EU's bæredygtighedsstrategi har i forhold til andre tværgående strategier opstiller Kommissionen en række forslag til elementer der bør overvejes i forhold til overvågningen af EU's bæredygtighedsstrategi: (gengives her i sin fulde tekst)

- 1) Større synergi med Lissabonstrategien for vækst og beskæftigelse, som vil blive revideret i 2010, og andre tværgående EU-strategier. Der kunne også være en bedre koordinering og kobling mellem de politikområder, som dækkes af strategierne og deres opfølgning.
- 2) Strategien kan strømlines yderligere eller også igen koncentrerer om det overordnede aspekt og danne den generelle ramme for politisk beslutningstagning efter principperne fra 2006.
- 3) Strategien kan fremme udvekslingen af bedste praksis for innovative til-

tag i medlemsstaterne.

- 4) For at sikre en mere effektiv overvågning og håndhævelse i medlemsstaterne, kan de mekanismer, der benyttes i Lissabonstrategien, også benyttes til at overvåge gennemførelsen af EU's strategi for bæredygtig udvikling. Der kan være tale om fælles fastlagte mål, måleinstrumenter (indikatorer, retningslinjer), benchmarking (sammenligning af medlemsstaternes præstationer) og efterligning og forbedring af bedste praksis. Der kan udarbejdes foranstaltninger til støtte for begge strategier, som har en synlig positiv indvirkning på vækst, beskæftigelse og miljøet. En strømlining af økoinnovation, ressourceeffektivitet og grøn vækst kan være en rettesnor.
- 5) Overvågningen af strategien for bæredygtig udvikling er baseret på indikatorer for bæredygtig udvikling, der koordineres af Eurostat. Disse indikatorer udgør et alsidigt overvågningsværktøj, men der mangler dog stadig at blive udviklet nogle vigtige indikatorer. For at kunne supplere indikatorerne og vigtige informationer om udfordringer fra bæredygtig udvikling ser Kommissionen på muligheden for at udvikle en resultattavle over bæredygtig udvikling.
- 6) Der dukker nye udfordringer op fra bæredygtig udvikling, som for øjeblikket ikke indgår i eller kun i begrænset omfang er dækket af EU's strategi for bæredygtig udvikling. Det drejer sig om energisikkerhed, tilpasning til klimaændringer, fødevarerikkerhed, arealudnyttelse, offentlige finansers bæredygtighed og den eksterne dimension af bæredygtig udvikling. For den eksterne dimensions vedkommende bør klimaændringer og energi fortsat være prioriteret sammen med millenniumudviklingsmålene.

Kommissionen peger desuden på at strategien især kan fokusere på EU's langsigtede mål på særligt vigtige områder, ved blandt andet:

- at bidrage til et hurtigt skifte til en ressourcebesparende økonomi med lave CO₂-emissioner, som er baseret på energi og ressourceeffektive teknologier og bæredygtig transport, og skifte hen imod bæredygtig forbrugeradfærd
- at intensivere bestræbelserne på miljøområdet for at beskytte biodiversitet, vand og andre naturressourcer. Det kan konstateres, at ødelæggelsen af biodiversiteten fortsætter med foruroligende fart. Ved ødelæggelse af økosystemer reduceres ikke blot vores og kommende generationers livskvalitet, det står også i vejen for en bæredygtig, langsigtet økonomisk udvikling

- at fremme social inklusion. De mest sårbare i samfundet er også dem, der risikerer at blive hårdest ramt af den økonomiske krise, og virkningerne af krisen kan vare længst for dem, medmindre der iværksættes effektive foranstaltninger
- at styrke den internationale dimension af bæredygtig udvikling og intensivere bestræbelserne på at bekæmpe global fattigdom.

Formandskabets rapport:

Formandskabets rapport belyser først fremtidsperspektiverne for EU's bæredygtighedsstrategi og gennemgår dernæst fremskridt indenfor de enkelte områder i strategien og giver på nogle områder bud på den fremadrettede indsats.

Formandskabsrapporten fremhæver, at EU's bæredygtighedsstrategi skal forblive en tværsektoriel overordnet og langsigtet vision for EU's politikker, gerne med fokus frem til 2050. Strategien skal fortsat omfatte alle tre ben af bæredygtig udvikling, men hvor det miljømæssige aspekt i dag er det bærende, skal det økonomiske og det sociale aspekt styrkes fremadrettet med henblik på en bedre balance mellem de tre ben. For at styrke anvendeligheden af bæredygtighedsstrategien skal koblingen til sektorpolitikkerne være stærkere. Formandskabet fremhæver desuden den internationale og globale dimension af bæredygtig udvikling, som fordrer tæt koordinering mellem EU's indsats og FN's bæredygtighedsarbejde.

Formandskabsrapporten forholder sig også til drøftelserne om en sammenlægning af bæredygtighedsstrategien og Lissabon-strategien. Rapporten fremhæver nødvendigheden af at bibeholde de to strategier hver for sig med henvisning til forskelligheden i fokusområder og tidshorisont i de to strategier. Formandskabet opfordrer Kommissionen til i forbindelse med forberedelserne af den kommende post 2010 Lissabonstrategi, at analysere mulige koblinger og synergi mellem bæredygtighedsstrategien, Lissabon-strategien og andre tværgående strategier.

Formandskabet konstaterer, at overvågningen af bæredygtighedsstrategiens implementering har været mindre effektiv i forhold til Lissabon-strategien og anbefaler blandt andet, at EUROSTAT's indikatorbaserede fremdriftsrapport, som udkommer hvert andet år nogle måneder efter Kommissionens fremdriftsrapport, men før DER's drøftelser, fremrykkes, således at, Kommissionens fremdriftsrapport kan basere sig på EUROSTAT's konklusioner.

Formandskabet foreslår en tættere kobling mellem overvågningen af implementeringen af EU's bæredygtighedsstrategi og medlemslandenes overvågning af bæredygtigheden, herunder også en tættere kobling mellem EU's strategi og de nationale bæredygtighedsstrategier, eventuelt faciliteret ved hjælp af den åbne koordinationsmetode.

Formandskabet fremhæver arbejdet med at identificere supplerende indikatorer til BNP om velfærd og økonomisk bæredygtighed. Formandskabet ser frem til Kommissionens rapport herom i 2012.

Formandskabet anbefaler, at Kommissionen på baggrund af de ikke-bæredygtige tendenser der identificeres i EUROSTATS rapport og med hensyntagen til eksisterende aktioner og planer, udarbejder en 5-årig plan, inklusiv konkrete handlinger, med henblik på et skifte i de politiske retningslinjer.

I forhold til det konkrete fokus for en fremtidig strategi for bæredygtig udvikling fremhæver formandskabet forsyningssikkerhed, klimatilpasning, fødevarerikkerhed, og arealanvendelse. Formandskabet foreslår endvidere at en fremtidig strategi kan fokusere på langsigtede mål i forhold til

- overgangen til en low carbon og lav input økonomi
- styrkelsen af biodiversitetsindsatsen
- fremme social inklusion
- styrkelse af den eksterne dimension af EU's politikker, herunder global fattigdom

I forhold til bæredygtighedsstrategiens enkelte fokusområder omfatter Kommissionens meddelelse og formandskabsrapporten følgende:

Klimaforandringer og ren energi

Kommissionens meddelelse

Kommissionen konstaterer, at EU gør fremskridt mht. at reducere udledningen af drivhusgasser og er på vej mod at nå målene, som er fastsat i Kyoto protokollen. Kommissionen mener, at EU de senere år har været blandt de forreste i kampen mod klimaændringer. Målsætninger og indsatser i EU's klima og energipakke fremhæves.

De globale emissioner er imidlertid fortsat stigende. Kommissionen mener, at et positivt udfald på de internationale forhandlinger om klimaændringer i København, kan være nøglen til en langsigtet bæredygtig fremtid for vores planet.

Formandskabets rapport

I supplement til meddelelsen fremhæver rapporten behovet for at adressere klimatilpasning i forbindelse med COP15, og finansiere indsatsen inden for et spænd mellem 22 og 50 milliarder EURO, som alle lande bidrager til efter evne. Ligeledes fremhæves behovet for at adressere CO2 udslippet fra luft- og skibsfart.

Formandskabet har oplyst, at afsnittet om klimaændringer og ren energi vil blive ændret i lyset af de igangværende forhandlinger, herunder DER.

Bæredygtig transport

Kommissionens meddelelse

Energiforbruget i transportsektoren er fortsat stigende. Transportvolumen for passagertransport er ikke længere sammenkoblet med økonomisk vækst, men godstransporten er til gengæld steget hurtigere end den økonomiske vækst.

Meddelelsen henviser til en række af de seneste års politiske resultater som skal bidrage til at fremme bæredygtig transport, herunder bl.a. pakken om grøn transport.

Kommissionen mener, at det er vigtigt, at der ved udformningen af EU's transportpolitik tages højde for alle elementer af bæredygtighed og at alle foranstaltninger baseres på en langsigtet vision for bæredygtig mobilitet af mennesker og varer og på supplerende indsats på EU, regionalt og nationalt plan.

Formandskabets rapport

Formandskabets rapport følger overordnet linien i meddelelsen. Formandskabet fremhæver eksplicit behovet for fuld ud at implementere princippet om forureneren betaler i transportpolitikken.

Bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion

Kommissionens meddelelse

Kommissionen mener ikke, at der er et entydigt billede af udviklingstendenserne i forhold til bæredygtig produktion og forbrug. Meddelelsen beskriver, at der er gjort nogle fremskridt med hensyn til at afkoble miljøforringelse og brugen af naturressourcer fra økonomisk vækst, mens forbrugsmønstret for især energiforbruget viser en klar uheldig udvikling, hvorimod produktionsmønstrene viser positive tegn.

Det væsentligste policy-initiativ siden sidste statusrapportering i 2007 er EU's handlingsplan for bæredygtig forbrug, bæredygtig produktion og en bæredygtig industripolitik. Af andre relevante policy-initiativer, hvis fortsatte implementering får betydning for fremme af bæredygtig produktion og forbrug nævnes: ETAP (EU's miljøteknologiske handlingsplan), IPPC (direktivet om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) og REACH (EU's kemikaliepakke).

Formandskabets rapport

Mens meddelelsens hovedfokus ligger på handlingsplanen for bæredygtig produktion og forbrug, ETAP, IPPC og REACH, fremhæver formandskabsrapporten potentialet i en indsats for bæredygtigt forbrug med fokus på uddannelse, boliger, planlægning og infrastruktur.

Desuden fremhæves behovet for en videreudvikling af handlingsplanen for bæredygtig industripolitik og behovet for en ny miljøteknologisk handlingsplan, samt fremme eco-innovation i den kommende europæiske innovationsplan.

Bevaring og forvaltning af naturressourcer*Kommissionens meddelelse*

Meddelelsen beskriver, at der er en positiv udvikling i forhold til miljøtilstanden på vandområdet og i forhold til luftkvalitet, men at biodiversiteten er for nedadgående globalt set og Kommissionen konstaterer, at EU sandsynligvis ikke vil kunne opfylde sit mål for 2010 om stop for tab af biodiversitet. EU's skovøkosystemer er stabile, men til stadighed udsat for påvirkninger i form af storme, brande, skadedyr mv. som følge af klimaændringerne.

Af nye policy-initiativer nævnes råstofdirektivet, EU's reviderede affaldsrammedirektiv, det internationale panel for bæredygtig Ressourceanvendelse, den integrerede havpolitik, samt grønbogen for den fælles fiskeripolitik. Hertil kommer den fortsatte implementering af fugle og habitatdirektiverne samt vandrammedirektivet.

Formandskabets rapport

Formandskabet bygger videre på de samme iagttagelser som er beskrevet i meddelelsen og fremhæver behovet for at fremhæve værdien af økosystemer i en langsigtet vision for biodiversitet med henblik på at koble naturressource- og biodiversitetsproblematikken til andre bæredygtighedstemaer. Økosystem-services skal være en integreret del af økonomien for derved fuldt at anerkende værdien af naturens kapital som et fundament for økonomi og velfærd.

Med henvisning til den kommende revision af EU's bæredygtighedsstrategi, fremhæves behovet for et særligt fokus på naturressourcer og Kommissionen opfordres til at udarbejde forslag hertil.

Folkesundhed*Kommissionens meddelelse*

Kommissionen konstaterer, at antallet af år europæerne kan forvente at leve ved godt helbred er støt stigende. Færre dør af kroniske sygdomme og selvmord og der er en fortsat reduktion af alvorlige ulykker på arbejdspladser. Folk bliver imidlertid mere udsat for luftforurening og

der produceres flere giftige kemikalier.

Af nye policy-initiativer nævnes EU's sundhedsstrategi, lovrammen for bæredygtig anvendelse af pesticider, ordningen for godkendelsen af fodertilsætningsstoffer, handlingsplanen til gennemførelse af den nye dyresundhedsstrategi, samt Kommissionens initiativ om unges sundhed.

Formandskabets rapport

Formandskabet finder, at der er behov for at styrke det europæiske sundhedssystem i lyset af den aldrende befolkning og at handle hurtigt og sammenhængende i forbindelse med sundhedsfare, såsom pandemier, større psykiske og fysiske begivenheder og bioterrorisme.

Formandskabet fremhæver desuden behovet for at sikre, at inden 2020 må kemikalier ikke produceres eller bruges på en sådan måde at de er til fare for miljø og sundhed.

Social inklusion, demografi og migration

Kommissionens meddelelse

Kommissionen konstaterer, at antallet af arbejdsløse husstande, lønforskel og langtidsledighed er blevet reduceret, men at antallet af arbejdende fattige og den generelle risiko for fattigdom ikke har ændret sig. Målet om, at mindst halvdelen af de ældre arbejdstagere skal være i beskæftigelse inden 2010 vil sandsynligvis blive nået, mens målet om at udskyde den gennemsnitlige alder for tilbagetrækning til 65 år inden 2010 sandsynligvis ikke vil blive nået.

Kommissionen konstaterer ligeledes, at der ligger en stor udfordring i at udnytte Europas demografiske potentiale mest muligt og at øge beskæftigelsesraterne, produktiviteten og en ordentlig integration af migranter.

Af policy-initiativer nævnes handlingsplanen for god alderdom, lovgivningsforslag til harmonisering af indrejseprocedurer, kriterier og rettigheder for visse kategorier af tredjelandstatsborgere, det blå EU-kort, tilbagesendelsesdirektivet og direktiv om sanktioner mod arbejdsgivere der beskæftiger tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold, og om en fælles indvandringspolitik for Europa og den europæiske pagt om indvandring og asyl.

Formandskabets rapport

Formandskabet fremhæver, at den økonomiske krise har forstærket uligheder og at arbejdsløshed er den største bekymring i de kommende år. Formandskabet gentager behovet for at styrke den sociale dimension af bæredygtig udvikling og udnytte synergien i forhold til Lissabonstrategien. Den åbne koordinationsmetode fremhæves som et godt værktøj til erfaringsudveks-

ling mellem landene.

Formandskabet finder det desuden afgørende fortsat at udvikle arbejdsmarkedspolitikkerne, de sociale systemer og uddannelsessystemerne. Herudover fremhæves behovet for at bekæmpe diskrimination, skabe grøn teknologi og grønne jobs. Det sociale sikkerhedssystem skal fortsat udvikles så det i højere grad tager højde for strukturelle udfordringer og kriserelaterede udfordringer.

Globale udfordringer i forbindelse med fattigdom og udvikling

Kommissionens meddelelse

Kommissionen konstaterer, at på trods af, at EU har vendt den nedadgående tendens i ODA, er udsigterne for de kommende år problematiske, da mange medlemslande ligger langt fra de individuelle mål for 2010. De fleste andre indikatorer for globalisering af handel, finansiering af bæredygtig udvikling og global ressourceforvaltning vidner en gunstig tendens.

Kommissionen finder det afgørende, at partnere fra tredjelande inddrages i håndteringen af global bæredygtig udvikling og der henvises i meddelelsen til EU's engagement i regi af G8, Kommissionen for bæredygtig udvikling, UNEP, samt andre FN organer og OECD. Desuden nævnes etableringen af dialoger på højt niveau med en lang række lande.

Af policy-initiativer nævnes i meddelelsen en EU-strategi til støtte for katastroforebyggelse i udviklingslande, en strategisk ramme for Europas internationale samarbejde om videnskab og teknologi og aftaler om retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovområdet (FLEGT).

Formandskabets rapport

Formandskabet fremhæver, at de fleste af FN's millennium-udviklingsmål ikke vil blive nået og at de fattigste lande bliver hårdest ramt af klimaændringer og er hårdest udsat i forbindelse med det øgede pres på naturressourcerne. Formandskabet fremhæver desuden, at der er behov for i højere grad at integrere den globale dimension i de øvrige seks fokusområder i EU's bæredygtighedsstrategi. Formandskabet fremhæver EU's positive holdning til et FN high-level møde om bæredygtig udvikling i Rio de Janeiro i 2012 og mener at "grøn økonomi" skal være et hovedtema ved mødet.

Tværgående emner

Almen og faglig uddannelse

Kommissionens meddelelse

Kommissionen konstaterer, at der for alle aldersgrupper er færre med et ringe uddannelsesniveau, men at stigningen i folk der deltager i uddannelsesaktiviteter livet igennem ikke stiger tilstrækkeligt hurtigt til at opfylde målet på området, hvilket også gælder faldet i antallet af unge der forlader skolen for tidligt.

Af policy-initiativer nævnes strategirammen for europæisk samarbejde på uddannelsesområdet og programmet for livslang læring 2007 – 2013.

Formandskabets rapport

Formandskabet finder, at en væsentlig udfordring er at forbedre uddannelsessystemet og sikre adgang for alle. Der peges særligt på behovet for at minimere antallet af unge, der forlader skolen i utide og stimulerer de unges interesse for fremtidige udfordringer for dermed at øge deres kompetencer på arbejdsmarkedet.

Forskning og udvikling

Kommissionens meddelelse

Investeringer i forskning og udvikling som andel af BNP faldt i perioden 2000 – 2007 fra 1,85 % til 1,83%. Målet er 3 % af BNP i 2010. I 2007 og 2008 gik ca. 44 % af den samlede EU budget til kooperativ forskning til projekter med relation til bæredygtig udvikling. Kommissionen forsøger at sikre, at hele det europæiske forskningsområde er rettet mod målene om bæredygtig udvikling.

Formandskabets rapport

Formandskabets rapport følger linjen i Kommissionens meddelelse og fremhæver desuden behovet for forskning til støtte for beslutningsgrundlaget på kort sigt og til støtte for langsigtede visioner for bæredygtig udvikling på regionalt, nationalt og globalt niveau.

Finansiering og økonomiske instrumenter

Kommissionens meddelelse

Samhørighedsfonden støtter også bæredygtig udvikling. I programperioden 2007 – 2012 vil der blive brugt 105 mia. EURO på miljø, svarende til 30 % af fondens samlede tildeling. Kommissionen konstaterer, at samhørighedspolitikken kan bidrage yderligere til bæredygtig udvikling ved inddragelse af flere mål og principper for EU's strategi for bæredygtig udvikling i samhørighedspolitikken.

Kommissionen har gradvis fjernet miljøskadelige subsidier fra sine sektorpolitikker, blandt andet ved reformen af fiskeripolitikkerne og som led i sundhedstjekket af den fælles landbrugspolitik.

Formandskabets rapport

Formandskabet fremhæver behovet for at imødekomme den nuværende krise ved at styrke de grønne industrier, eco-innovation og eco-design samt andre strukturelle ændringer. Formandskabet henviser til, at Kommissionen er blevet bedt om at foretage en sektoriel gennemgang af omfanget af miljøskadelige subsidier.

3. Europa Parlamentets udtalelser

Europa Parlamentet har ikke udtalt sig om sagen.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Konsekvenser for Danmark

Gældende dansk ret og forslagets lovgivningsmæssige konsekvenser:

Kommissionens meddelelse forventes ikke at medføre lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark. Medlemslandene har som følge af EU's bæredygtighedsstrategi forpligtet sig til at udarbejde nationale strategier for bæredygtig udvikling. Danmarks nye nationale strategi for bæredygtig udvikling blev offentliggjort i marts 2009.

Forslagets økonomiske og erhvervsadministrative konsekvenser:

Kommissionens meddelelse forventes ikke at medføre direkte satsfinansielle, kommunaløkonomiske eller samfundsøkonomiske konsekvenser, idet meddelelsen er en ramme, som bygger på eksisterende mål og tiltag. I det omfang meddelelsen fører til nye direktiver eller ændringer i eksisterende direktiver, kan dette dog få væsentlige statsfinansielle konsekvenser. Meddelelsen forventes dog ikke at føre til nye forslag til direktiver el.lign.

Meddelelsen og formandskabsrapporten vurderes ikke i sig selv at have administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det kan dog få væsentlige konsekvenser for erhvervslivet, såfremt meddelelsen eller formandskabsrapporten fører til nye direktiver eller til ændringer i eksisterende direktiver. Meddelelsen og formandskabsrapporten forventes dog ikke at føre til nye forslag til direktiver el.lign.

Beskyttelsesniveau:

Meddelelsen og formandskabsrapporten har i sig selv ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

6. Høring

Et rammenotat blev sendt i høring i EU-specialudvalget for miljø d. 7. september 2009 med frist til d. 9. september 2009 kl. 17.00. Der er indkommet følgende høringssvar:

Bryggeriforeningen bemærker i sit høringssvar, at Kommissionens meddelelse giver et fint overblik over de rigtig mange tiltag, der allerede er foreslået eller i færd med at blive gennemført. Bryggeriforeningen mener, at det vil være fint med en midtvejsevaluering, før der tages stilling til, hvad der ellers kan være nødvendigt.

Bryggeriforeningen bemærker endvidere til Kommissionens meddelelse, at den vanskelige del af de mange tiltag og handlingsprogrammer ikke består i at opstille målene eller definere kravene, men det er at opfylde dem. Virksomhederne har behov for klare og langsigtede mål, og gerne ambitiøse, men når de så er defineret er der behov for en "fredsperiode", hvor virksomhederne kan handle i tillid til de langsigtede krav, ikke mindst af hensyn til at sikre de nødvendige investeringer og afskrivninger. Endelig bemærker Bryggeriforeningen, at forslagene om overvågningsmekanismer, med fastlagte mål, måleinstrumenter, indikatorer, retningslinjer, benchmarks m.v. risikerer at medføre en meget omfattende og bekostelig rapporteringsstruktur for medlemslandene og EU.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) hilser statusrapporten fra EU kommissionen velkommen og bemærker i sit høringssvar, at det er ærgerligt at notere, at der ikke bedre fremdrift i EU's bæredygtighedsstrategi end tilfældet er. Særligt bekymrende er udviklingen for biodiversitet. DN efterlyser konkrete politikker der kan vende den u-bæredygtig udvikling der ses på nogle områder.

DN konstaterer, at de i statusrapportens nævnte politikker ikke er nye politikker, men blot igangværende politikker. DN efterlyser en analyse, hvor bl.a. landbrugets bidrag til tab af biodiversitet indgår samt overvejelser om hvilke EU politikker, der særligt bidrager til forsat tab af biodiversitet, og hvilke initiativer EU fællesskabet vil tage for at modvirke dette. DN er enig den danske holdning om, at fortsat øget pres på naturens ressourcer og økosystemer kræver et særligt fokus og er en fortsat stigende udfordring der kræver særligt fokus, men efterlyser hvilke initiativer og politikker Danmark vil foreslå til at imødegå denne udvikling på EU niveau.

DN foreslår, at der i den danske holdning tilføjes, at der skal efterlyses en særlig indsats for, hvordan transportens fortsat stigende bidrag til CO₂-udledningen i EU konkret skal nedbringes i de kommende år.

DN bemærker desuden mht. klimaområdet, at Kommissionen giver gode karakterer til EU. DN konstaterer, at CO₂-reduktionen i EU går alt for langsomt, men medgiver, at EU gennem en årrække har været forrest, men at der ikke tages stilling til tilbageslaget i viljen til handling i fællesskabet over det seneste år. DN foreslår, at der i den danske holdning tilføjes, at der skal efterlyses en særlig indsats for at fremme udfasning af kul og andre fossile brændstoffer i transport- og energisektoren.

DN noterer sig, at i modsætning til forrige statusrapport fra 2007, omfatter denne ikke implementeringen af EU's bæredygtighedsstrategi i medlemslandene. DN mener, at fraværet af sammenhængen mellem EU's strategi og de nationale bæredygtighedsstrategier hermed er endelig bekræftet. DN foreslår dette spørgsmål hævet længere frem i danske prioriteter til eventuelle rådskonklusioner med krav om, at der etableres en sammenhæng. DN mener, at forslaget i dansk holdning om at etablere rapporteringer fra medlemslandene, i stil med fremdriftsrapporterne for de nationale reformprogrammer under Lissabon-strategien, synes at være en måde at genetablere en vis sammenhæng. DN anfører, at det er vigtigt, at disse rapporter også indeholder en fast ramme for, hvad der skal rapporteres samt et eksternt peer review element, der uvildigt kan vurdere medlemsstaternes fremdrift.

DN erklærer sig enig i behovet for en bedre overvågningsmekanisme for EU-bæredygtighedsstrategien, og anfører, at det afgørende er, at overvågningsmekanismen også bruges aktivt. DN foreslår derfor behandling på Det Europæiske Råds møder hvert år på baggrund af et sæt nøgleindikatorer. Disse nøgleindikatorer bør også ledsage statusrapporten på DERs decembermøde. Dette foreslår DN tilføjet den danske holdning.

DN bemærker endelig, at Kommissionens forslag til at overveje, hvordan der kan skabes større synergi mellem bæredygtighedsstrategien og Lissabon-strategien, samt andre tværgående EU strategier er positivt, men at det er uheldigt, at Kommissionen ikke er kommet længere end til et overvejselsplan. Derfor foreslår DN, at dette foreslås fremskyndet i dansk holdning, særligt i lyset af Lissabonstrategiens udløb og mulige genforhandling i 2010.

Dansk Industri (DI) erklærer sig i sit høringssvar overordnet set enig i udkast til holdning og indstilling. DI bemærker i relation til synergi og sammenhæng mellem Lissabon strategien for vækst og beskæftigelse og strategien for bæredygtig udvikling, at det er rigtigt at fokusere på de områder, hvor der kan ske en streamlining af initiativer, men at man bør huske, at de to strategier tjener hvert sit formål og har et kort henholdsvis langsigtet perspektiv.

DI bemærker endvidere, at en evt. post 2010 EU SDS fortsat bør være en selvstændig langsigtet strategi, som fastsætter de overordnede prioriteringer på miljø, økonomi og på det sociale område og dermed giver retning til de konkrete initiativer der vil blive gennemført. Det er vigtigt at fastholde, at strategien skal adressere reelle udfordringer på de tre områder og ikke blive "hul" paraply over en række hensigtserklæringer.

DI bemærker, at det i lyset af den ubæredygtige tendens Kommissionen peger på og i lyset af den aktuelle finansielle situation er bekymrende, at der ikke er tegn på at den europæiske investering i forskning og udvikling nærmer sig 3 % af BNP, men tværtimod går den modsatte vej. DI mener, at der er behov for, at Europa holder et fortsat fokus på investeringerne i forskning og udvikling.

DI bemærker endelig, at det er afgørende, at bæredygtig udvikling og personers og varers mobilitet understøtter hinanden. DI mener, at mobilitet er afgørende for, at der kan skabes fortsat velfærd, og at transportens globale karakter gør, at virkemidler skal være internationale.

DI anfører herefter følgende konkrete forslag til indstillingen:

Første pind foreslås ændret til: Kommissionen opfordres til fremover at tage eksplicit stilling til hvorledes et konkret initiativ bidrager til opfyldelse af både EUSDS og Lissabon strategien i de impact assessments, der udarbejdes ved fremsættelse af konkrete initiativer.

Anden pind foreslås ændret til: Som led heri opfordres Kommissionen til at udarbejde forslag til en veldefineret overvågningsmekanisme som kan styrke implementering af bæredygtighedsstrategien og synliggøre strategiens rolle i forhold til EU's sektorpolitikker under hensyntagen til, at det nøje skal overvejes, hvorvidt den nuværende mekanisme kan koordineres med Lissabonstrategiens overvågningsmekanisme.

Sjette pind foreslås ændret til: EU's bæredygtighedsstrategi skal koncentrerer om det overordnede aspekt og danne den generelle ramme for politisk beslutningstagning efter principperne fra 2006.

Sidste pind foreslås ændret til: Kommende hovedudfordringer for bæredygtig udvikling skal ses i sammenhæng med den globale økonomiske krise, herunder behovet for en omstilling af økonomien, den geografiske afkobling mellem produktion og forbrug og den hastigt stigende befolkningstilvækst og det heraf følgende stigende pres på jordens ressourcer og økosystemer, samt bæredygtigheden af de offentlige finanser, der i sidste ende er bestemmende for, hvor mange midler der er til rådighed.

Dansk Transport og Logistik (DTL) bemærker i sit hørings svar, at teksten blot synes at afspejle en liste af en række initiativer, Kommissionen har taget på transportområdet, uden at indeholde en vurdering af, hvorvidt tiltagene er vedtaget, har ført til konkrete ændringer i EU eller har haft eller forventes at have målelige effekter. DTL anfører videre, meddelelsen blot noterer, at energiforbruget er stigende, uden at tage med i betragtning, at energieffektiviteten af de enkelte køretøjer er blevet forbedret og at stigningen i transport i høj grad er en afledt aktivitet af anden økonomisk aktivitet i samfundet. DTL anfører, at billedet af transportens energiforbrug og miljøaftryk derfor er mere nuanceret.

DTL angiver desuden en række specifikke bemærkninger relateret til EU's transportpolitik og peger bl.a. på behovet for at fokusere på trængselsproblemer og eksisterende flaskehalse samt flaskehalse, der potentielt kan opstå. DTL finder, at udvikling og brug af Intelligente Trafik Systemer i Europa vil kunne bidrage til dette fremskridt, og samtidig at brugen af ITS kan forbedre trafikikkerheden i Europa og mindske de miljømæssige konsekvenser af trafik gennem reduktion af trængsel på de europæiske veje.

DTL bemærker, at Kommissionen har fremsat en pakke i 2008 om Grøn Transport, og at pakken indeholdte bl.a. tiltag for vejafgifter og for støj fra tog. Dette tiltag omtales også i meddelelsen om integrering uden at det nævnes, at teksten i dag er mere eller mindre blokeret i Rådet og ikke synes at have store chancer for at komme videre i EU. DTL bemærker, at man ikke er overbevist om, at tiltagene reelt vil fremme grøn transport og bidrage til en samfundsøkonomisk velfungerende transportsektor.

DTL bemærker videre, at hvis EU vil internalisere de eksterne omkostninger ved landevejstransport, så er det af afgørende betydning, at omkostningerne prissættes realistisk og kan henføres efter universelle principper direkte til den enkelte forurener, og at der samtidig er et al-

ternativ til vejtransport. DTL anfører, at der på nuværende tidspunkt ofte ikke er reelle alternativer til vejtransport, da kapaciteten på jernbanestrækningerne i EU er udnyttet fuldt ud, ikke mindst af passagertrafikken, og at der dermed er en reel risiko for, at yderligere afgifter på vejtransport blot vil gøre vejtransport dyrere, hvilket i sidste ende kan have en negativ effekt på beskæftigelsen og den regionale udvikling, og ikke mindst vil svække EU's konkurrenceevne globalt. DTL anfører desuden, at der samtidig ingen garanti er for, at man vil opnå de miljømæssige forbedringer, men tvinger virksomhederne til at anvende ressourcerne på at betale de nye afgifter, snarere end at investere i renere teknologi.

DTL bemærker desuden, at det formodentlig under alle omstændigheder kun vil have ringe effekt at indføre afgifter på erhvervskørsel, da erhvervskørsel, grundet manglende alternativer, under alle omstændigheder skal foretages, og at transportefterspørgsel ofte er bestemt af tiltag af mere langvarig effekt, som placering af produktionssteder, logistik-organisation, vognpark, udenrigshandel mv. DTL bemærker, at kørselsafgifter på privatbilismen imidlertid vil have en større effekt, da det for det første næsten udelukkende er personbilerne, der skaber trængslen og da der for det andet findes - eller der kan skabes - reelle alternativer til at benytte privatbilen i form af kollektiv trafik eller cykel.

DTL bemærker, at der i høj grad bør sættes på fremme af teknologi, der kan øge den økonomiske, trafikale og miljømæssige effektivitet i transportsystemet, herunder i infrastrukturen og transportmidlerne, og ikke mindst i den nødvendige energiforsyning og at dette f.eks. betyder, at EU bør fortsætte den meget succesrige regulering af emissionsstandarder (Euro-normerne). DTL mener, at det under alle omstændigheder meget vigtigt, at EU bidrager – og allerhelst i en global koordinering, både af hensyn til en effektiv udvikling, produktion og anvendelse af de nye teknologier. DTL anfører endvidere, at det i forbindelse med introduktion af nye teknologier eller andre initiativer, der påvirker transporterhvervets investeringer, er meget vigtigt, at der skabes en høj grad af forudsigelighed og mulighed for løbende tilpasning af investeringerne i f.eks. transportmidler.

DTL anfører videre en række bemærkninger til Kommissionens meddelelse om fremtidens transport.

DTL kan generelt tilslutte sig Miljøministeriets indstillinger og bemærker, at det ved skabelse af større synergi mellem bæredygtighed og Lissabon-strategi også bør tages med i betragtning, at mobilitet for personer og varer er en vigtig forudsætning for vækst og beskæftigelse i Europa, og at en bæredygtig økonomisk vækst forudsætter derfor et effektivt transport- og logistiksystem.

DTL bemærker videre, at der er behov for veldefinerede og effektive overvågningsmekanismer, særligt på transportområdet er der en særlig udfordring for så vidt angår kvaliteten og omfanget af statistisk grunddata.

DTL savner fokus på tiltag, der kan tages her og nu uden yderligere indsats fra EU. DTL henviser til best practices, eksisterende teknologier, ikke-lovgivningsmæssige tiltag mv. DTL henviser i denne forbindelse til sin egen pjece om ”transporten vej til et bedre klima – 49 veje at spare på brændstoffet”.

LO bemærker i sit hørings svar, at det kan undre, at Kommissionen i denne meddelelse overhovedet ikke berører sin egen policy-making i fuldt omfang og henviser til rammenotatets afsnit om bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion.

LO bemærker, at i maj 2008 fremsatte Kommissionen forslag til ny forordning om byggevarer til erstatning for Byggevaredirektivet. LO bemærker, at en af nyhederne i udkastet til forordning, hvis forhandlinger ikke er afsluttede, er, at bæredygtighed foreslås indgået som en byggevarers essentielle karakteristika, på linje med brand, sundhed, afgivelse af farlige stoffer mm. LO noterer sig, at der ikke stor fremdrift i EU's bæredygtighedsstrategi. LO finder, at der mangler konkrete forslag til, hvilke initiativer og politikker EU vil iværksætte for at sikre naturens ressourcer og økosystemer. LO finder, at det er skræmmende at kunne læse konstateringen, "at ødelæggelsen af biodiversiteten fortsætter med foruroligende fart" uden at der lægges op til nogen som helst form for forstærket konkret handling. LO konstaterer videre, at statusrapportens nævner politikker, der ikke er nye, men blot igangværende politikker.

LO foreslår, at der udarbejdes en analyse, hvor bl.a. landbrugets bidrag til tab af biodiversitet indgår samt overvejelser om hvilke EU-politikker, der særligt bidrager til forsat tab af biodiversitet, og hvilke initiativer EU-fællesskabet vil tage for at modvirke dette. Det gælder også på transportområdet, hvor udviklingen går den gale vej. LO vil også her foreslå, at der sættes en analyse i gang om årsagerne, og derefter at der foreslås en særlig indsats for transportområdet, de skal nedbringe CO-2 udledningen i de kommende år. På klimaområdet foreslår LO, at der i den danske holdning tilføjes, at der skal arbejdes på en særlig indsats for at fremme udfasning af kul og andre fossile brændstoffer i transport- og energisektoren.

LO foreslår desuden, at sammenhængen mellem EU-strategien og de nationale bæredygtighedsstrategier bliver etableret. LO støtter den danske holdning om at etablere rapporteringer fra medlemslandene, så denne sammenhæng kan skabes. LO er også enig i behovet for en bedre overvågning af EU's bæredygtighedsstrategi. Her er det vigtigt, at blive enige om et overskueligt antal indikatorer, der følges i statusrapporten. LO foreslår, at dette bliver tilføjet til den danske holdning. Endelig bemærker LO, at der er vigtigt at skabe større synergi mellem bæredygtighedsstrategien og Lissabonstrategien.

7. Forhandlingssituationen

Formandskabet har nedsat en Friends-of-the-Presidency Group (FoP-gruppen) som på to møder i september 2009 har forholdt sig til og drøftet Kommissionens statusrapport.

På møderne blev bæredygtighedsstrategien generelt anset for at have en selvstændig betydning som en strategi med en meget langsigtet målsætning, som EU's øvrige strategier sætter delmål til opnåelsen af. Samtidig var delegationerne generelt ikke positive over for at sammenskrive strategierne, om end der er mulighed for at skabe bedre synergi mellem dem.

På baggrund af drøftelserne i FoP gruppen har formandskabet udarbejdet en formandskabsrapport, der blev drøftet i FoP gruppen den 3. november 2009. Formandskabet har den 28. oktober oplyst, at der er programsat en orienterende politisk drøftelse af bæredygtighedsstra-

tegien på Rådsmødet (almindelige anliggender) den 16.-17. november 2009 forud for fremsendelse af input til DER's decembertopmøde.

Det fremgår af bæredygtighedsstrategien, at Det Europæiske Råd i december hvert andet år (første gang i 2007) skal gennemgå fremskridt og prioriteter på grundlag af Kommissionens statusrapport og bidragene fra Rådet samt fastlægge overordnede retningslinjer for politikker, strategier og instrumenter for bæredygtig udvikling, idet der tages hensyn til prioriteterne i Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse.

8. Dansk holdning

Danmark er generelt enig i Kommissionens konstatering af status for indsatsen i forhold til de syv prioriterede områder samt de tværgående emner.

Danmark noterer sig, at denne statusrapport - i modsætning til statusrapporten fra 2007 - ikke omfatter implementeringen af EU's bæredygtighedsstrategi i medlemslandene.

Danmark er også enig i, at der til trods for de betydelige bestræbelser, der er gjort for at inddrage foranstaltninger til bæredygtig udvikling i EU's vigtige politik områder, fortsat ses ubæredygtige tendenser.

Danmark er enig i, at EU's strategi for bæredygtig udvikling spiller en central rolle med at fremme det overordnede mål om bæredygtig udvikling.

Danmark kan støtte Kommissionens forslag til at overveje, hvordan der kan skabes større synergi mellem bæredygtighedsstrategien og Lissabonstrategien, samt andre tværgående EU strategier. Det gælder f.eks. i forhold til fremme af bæredygtig produktion og forbrug, hvor EU's miljøteknologiske handlingsplan, som er et vigtigt element for bæredygtig produktion og forbrug, er udarbejdet som led i implementeringen af Lissabonstrategien og hvis implementering i medlemslandene derfor følges indenfor rammerne af Lissabonstrategiens overvågning, mens andre vigtige virkemidler til fremme af bæredygtig produktion og forbrug adresseres indenfor rammerne af EU's handlingsplan for bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og en bæredygtig industripolitik, og hvis implementering overvåges indenfor rammerne af bæredygtighedsstrategien.

Danmark mener, at strategien skal koncentreres om det overordnede aspekt og danne den generelle ramme for politisk beslutningstagning efter principperne fra 2006. Som følge heraf kan det være vanskeligt for strategien at fremme udvekslingen af bedste praksis i medlemslandene, med mindre der i den forbindelse fokuseres på helt specifikke indsatser.

Danmark er helt enig med Kommissionen i, at en effektiv overvågning af implementeringen af bæredygtighedsstrategien er vigtig. Danmark noterer sig i den forbindelse, at bæredygtighedsstrategiens implementering overvåges ved hjælp af et stort sæt indikatorer, som koordineres af Eurostat og ved hjælp af Eurostats 2-årige bæredygtighedsrapport. Eventuelle supplerende rapporteringer fra medlemslandene, i stil med fremdriftsrapporterne for de nationale reformprogrammer under Lissabonstrategien, skal nøje overvejes. Danmark er enig med Kommissionen i, at en strømlining af økoinnovation, ressourceeffektivitet og grøn vækst kan være en rettesnor for overvågningsmekanismen.

Danmark mener desuden, at der i forbindelse med overvågningen af bæredygtighedsstrategien's syv prioriterede områder er særligt behov for at identificere de fremtidige hovedudfordringer med henblik på at skabe grundlag for en politisk stillingtagen til de fremtidige prioriteter, både i forhold til overvejelserne om Lissabonstrategien efter 2010, en kommende revideret EU bæredygtighedsstrategi og et kommende 7. miljøhandlingsprogram.

Danmark er enig med Kommissionen i, at en række nye udfordringer fremover kræver yderligere fokus inden for rammerne af bæredygtighedsstrategien, herunder som nævnt i meddelelsen: Energisikkerhed, tilpasning til klimaændringer, fødevarerikkerhed, arealudnyttelse, offentlige finansers bæredygtighed og den eksterne dimension af bæredygtig udvikling.

Danmark mener desuden, at presset på naturens ressourcer er en fortsat stigende udfordring der kræver særligt fokus.

Danmark mener også at kommende hovedudfordringer for bæredygtig udvikling skal ses i sammenhæng med den globale økonomiske krise, herunder behovet for grøn vækst, den geografiske afkobling mellem produktion og forbrug og den hastigt stigende befolkningstilvækst og det heraf følgende stigende pres på jordens ressourcer.

9. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Et grundnotat om Kommissionens statusrapport blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. september 2009.